

ESOPUS
ÁLLATMESEK
ÉS TANÍTÓMESEK

Editura Kedvenc Kiadó
Székelyudvarhely, 2016

A kakasról és a drága kőről	4
A farkasról és a bárányról	4
A egerekről és a békákról	7
A ebről és az árnyékáról	7
A oroszlánról és egyéb vadakról	8
A farkasról és a daruról	8
A parasztról és a kígyóról	9
A vadkanról és a szamárról	10
A keselyről és a csókáról	10
A hollóról és a rókáról	11
A agg oroszlánról	11
A ebről és a szamárról	12
A oroszlánról és az egérről	12
A fecskékről	13
A városi és a mezei egérről	14
A lopóról és az ebről	17
A beteg kányáról	17
A békákról és az ő királyukról	18
A galambokról és a kányákról	19
A hegyeknek szüléséről	19
A darazsakról, foglyokról és a szántó emberről	20
A vadász ebről	20
A nyulakról és a békákról	21
A kecske gidáról és a farkasról	22
A szarvasról és farkasról	22
A légyről és a hangyáról	23
A parasztról és a kígyóról	24
A farkasról és írott főről	24
A szajkóról	27
A rókáról és az eszterágról	27

A békáról és az ökrörről	28
A szamárról és farkasról	28
A lóról és az oroszlánról	29
A madarokról és vadakról	30
Egy jövődő mondóról	30
A lóról és a szamárról	31
A kígyóról és a reszelőről	32
Az úton menő emberről, ki egy zacskót talált vala	32
A farkasról és rókáról	33
A szarvasról	34
A madarászról és a rigóról	34
Az oroszlánról és a rókáról	37
Farkasokról és bárányokról	38
A gyermekről és anyjáról	38
Az erdőről és a paraszt emberről	39
A hasról és egyéb tagokról	40
Egy ifjúról és az oroszlánról	40
A majomról és a rókáról	41
A rókáról és menyétről	42
A kurta rókáról	42
A szarvasról és az ökrökről	43
A rókáról és vadászokról	44
Az egy halászáról	47
A halászkokról	47
A lóról és a szarvasról	48
A keselyről és a rókáról	48
A két ifjúról	49
Az ebről és a mészárosról	50
A keselyről és az emberről	50
Az ebről és a juhról	51
A szántó emberről 1	51
A bárányról és a farkasról	52
Az emberről, ki beteg és szegén vala	52
Az ifjúról és a macskáról	53

A vén emberről, ki halálát kívánja vala	54
A nőtény oroszlánról és a rókáról	54
A nyúlról és a teknős békáról	57
Az atyáról és a fiáról	58
Az emberről és fa képről	58
A lóról és számárról	59
A szén égetőről és a ruha fejeztőről	60
A madarásról és az örves galambról	60
A bolháról és az emberről	61
A farkasról és az ebről	62
Két emberről, kik egymással ellenkednek vala	63
Egy rókáról	64
A két almafáról	64
Az egerekről és a macskáról	67
A szántó emberről és az ebekről	68
A rókáról és az oroszlánról	68
A trombitásról	69
A gyermekről és a Szerencséről	69
A rókáról és a keselyről	70
A majomról és a rókáról	70
A szántó emberről és a darvakról	71
A kakasról és a macskáról	72
Jupiter istenről	72
A juh pásztorról és a szántó emberekről	73
A páváról és a daruról	74
A farkasról és a kis szil disznóról	74
A vakondokról és az ő anyjáról	77
A keselyről és a hollóról	78
A vadászról és a fogolyról	78
Az irigy ebről és az ökréről	79
A fűzfáról és a fejszeről	79
A varjúról és a juhról	80
A páváról és fülemüléről	80
A kigyóról és a paraszt emberről	81

A paraszt emberről és uráról	82
A kovácsról és az ebről	82
A vén menyétről és az egerekről	83
Az öszvérről	83
A nyulakról és a békákról	84
A tyúkról és a rókáról	84
A favágó emberről	87
Az oroszlánról és a békáról	88
A betegről és az orvosról	88
A hangyáról	89
Egy ifjúról és a fecskéről	89
A madarakról	90
Az orvosról és a betegről	90
A méhről és Jupiterről	91
Az oroszlánról, számárról és a rókáról	92
A farkasról és a báránnyról	92
A gedelyéről és a farkasról	93
A rókáról és a bakkecskéről	94
Két kakasról, kik egymással vínak vala	97
A légyről	97
A számárról	98
Az ebről és a farkasról	98
Egy aggnőről és szolgáló leányairól	99
A számárról és lóról	100
Az emberről, melyet az eb megmart vala	100
Az oroszlánról és a kecskéről	101
A sasról és egyéb madarakról	102
A vidráról, ki ömagának testét elszakasztja	102
A lúdakról	103
Az emberről, ki Apollót kísérgeti vala	103
A halászárról és a halacskáról	104
Egy asszonyról és az ő tyúkjáról	104
A tölgyfáról és a nádról	107
Jupiterről és a majomról	108

A tevéről	108
A hangyáról és a picsekről	109
Az oroszánról és a bikáról	110
A kérkedéken emberről	110
A dajkáról és a farkasról	111
A pacsirtáról és az ő fiairól	112
A napról és az északi szélről	114
A rákról és a fiáról	117
A teknősbékáról és a keselyről	117
A számárról	118
A kakasokról és a fogolyról	118
A békáról és a rókáról	119
A tigrisről és a rókáról	120
A majmokról és a párducról	120
A bikáról és az oroszánról	121
A maró ebről	122
A halászokról	122
Két barátról és a medvéről	123
A pókról és a köszvényről	124
A kopasz lovagról	125
A szarvasról és az ő borjáról	125
Két fazékról	126
A számárról és a két úton menőről	126
A paraszt emberről és a Szerencséről	127
A bikáról és a kecskéről	128
A rókáról és a vadmacskáról	128
A királyról és a majmokról	129
A halakról	130
A párducról és a rókáról	130
Az oroszán és a vadász	133
Az ebről és az oroszánról	133
A jegenyefáról és a szilfáról	134
Az ökörről és a tulokról	134
Az fősvény emberről és az irigyről	135

A vadkanról és az emberről	136
A bikáról és az egérről	136
A majomról és az ő két fiáról	137
Az erdei istenről és úton járó emberről	138
A gyermekről és a lopóról	139
A gyermekről és a skorpióról	139
A parasztról és a tulokról	140
A lúdról	140
A varjúról és egy edényről	141
A paraszt emberről és Herculesről	141

A kakasról és a drága kőről

Egy kakas, mikoron a szemeten szedegetne, találta egy drága-követ, és mondá:

- Minek talállok én ilyen fényes követ? Ha valamely drágakő árús talált volna téged, senki nem volna nálanál vígabb, mert tudná, mit érne. Nekem pedig semmire nem kell, sem nagyra nem becsülöm, sőt inkább minden drága kőnél jobban akarnék egy árpa vagy búza szemet.

Értelme.

A kakas minden bolond ember lészen,
Ki jó tudományt mint drága kő nem vészen,
No azért a bölcseknél nem keveset téssen.

A farkasról és a bárányról

Mikoron a farkas a kút főnek a feje felé innék, látá oda alá távol az bárányt, hogy alól innék. Oda mene, kezdé feddeni a bárányt, hogy felzavarja a vizet.

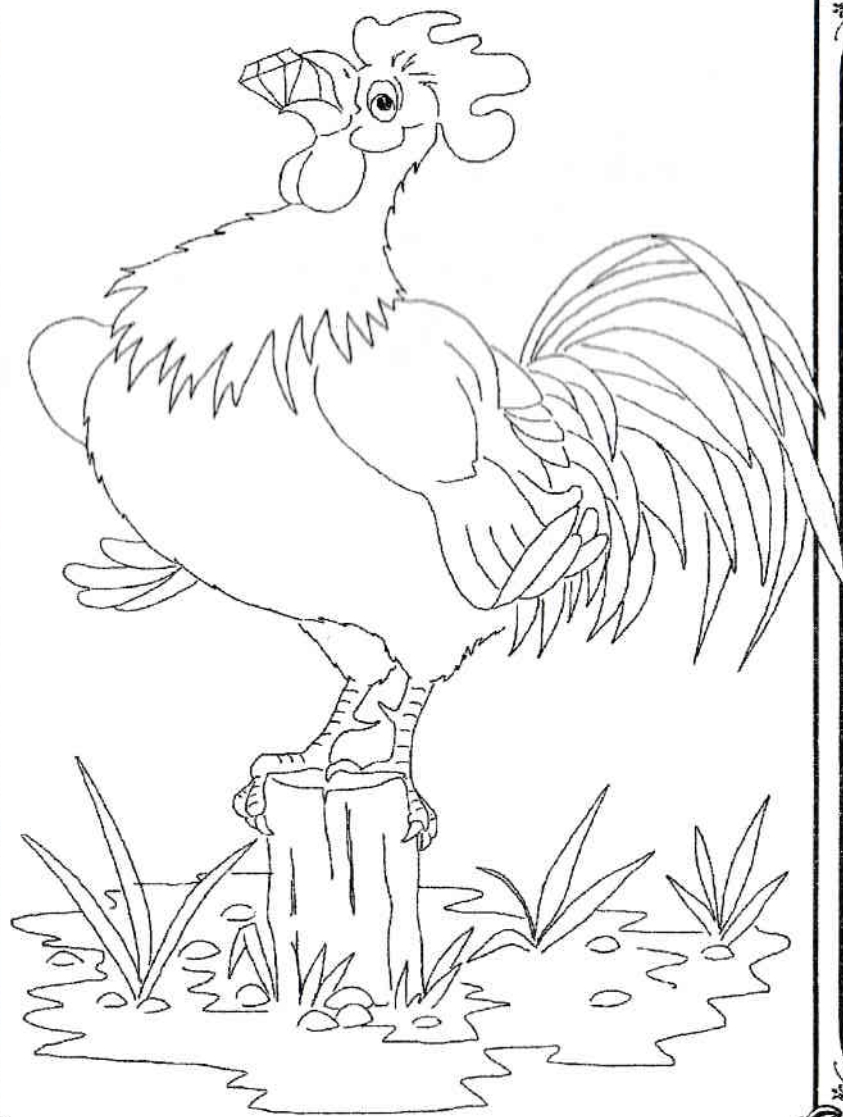
A bárány reszketni kezdé és könyörgeni, hogy neki, ártatlan-nak kedvezne, mert ide alá távol volna, és az vizet meg nem zavarhatta volna, sőt megzavarni sem akarta.

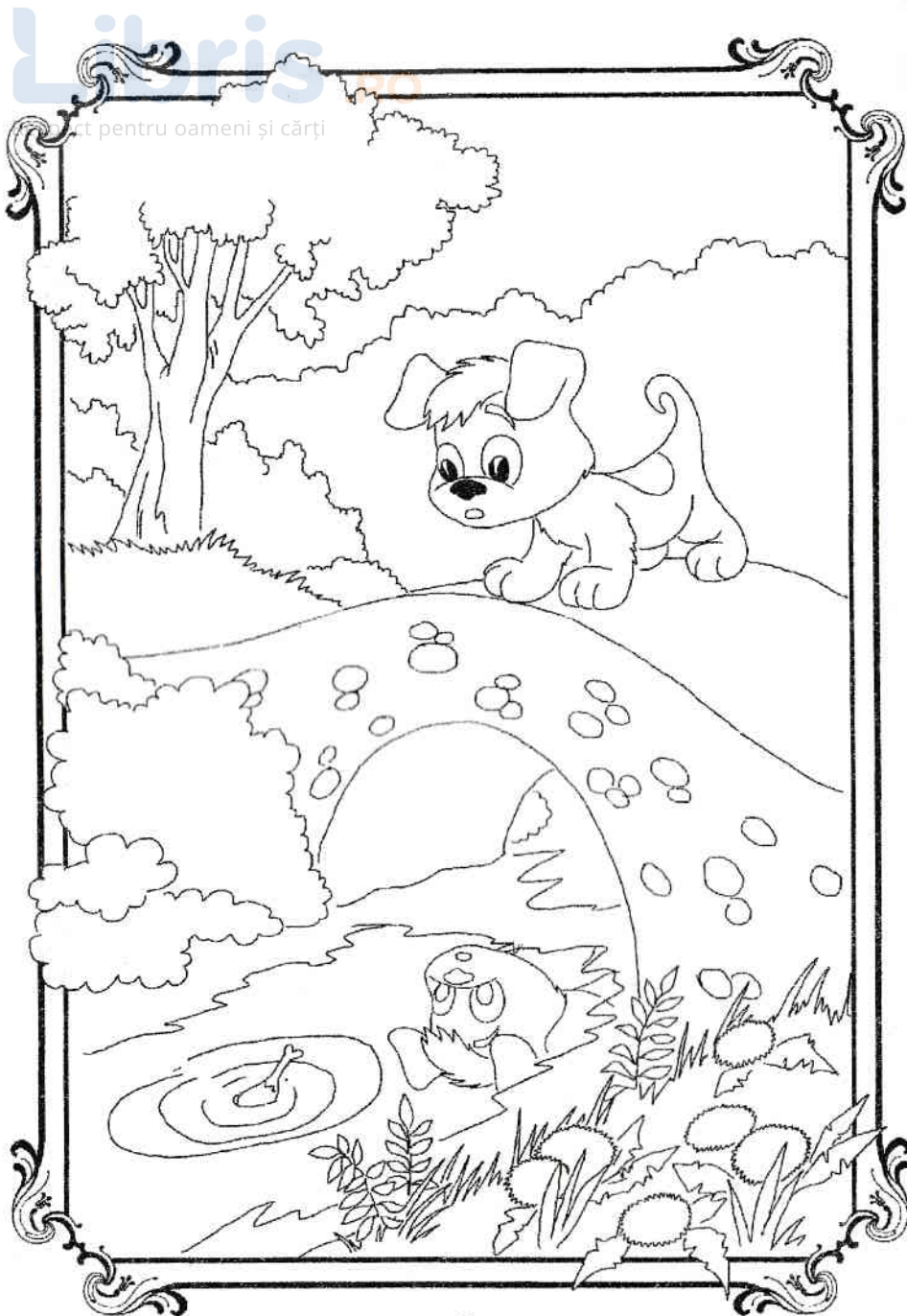
A farkas viszont keményen dörög vala:

- Mire mondod, szentség törő, ugyanis mindenkoron csak káromra jártál, atyád, anyád is mindenkoron csak ellenem járanak, de te ma még megfizetsz nekem.
És ötet legottan torkon ragadván megszaggatá.

Értelme.

Ha az hatalmas gonoszt akar tenni,
Könnyű az nyavalyáshoz hamis okot lelteni,
És azt mint akarja, ugyan meg ítélni.

Az egerekről és a békákról

Hadakozik vala az egér a békával, valami tócsa víz végül.
A had nagy vala és kétséges.

Az egér, mert hogy okos vala, a fübe elrejtézik, és a békára
orozva szökellék. A béka, mert hogy erősebb vala, és magát
inkább bírja, ugyan nyilván az ellenségnek neki megyen vala,
kopjája pedig mind kettőnek venyige vessző vala.

Mely hadat mikoron a kánya távol meg látott volna, oda sieté,
és mikoron a hadakozásra való igyekezetbe egyik sem venné
eszébe, mind a két hadakozó jámbort felragadá és megszaggatá.

Értelme.

Úgy leszen dolga minden bolond polgárnak,

Kik a tisztért nem engednek a kárnak,

Sőt halálokkal is érte járnai akarnak.

A ebről és az árnyékáról

Az eb, mikoron az vízen által úszna, a szájába vala egy darab
hús. Az nap pedig tiszta vala, és az húsnak árnyéka nagynak
tetszik vala az vízen. Melyet mikoron látott volna, gyorsan
hozzá kapott, és ami a szájában vala, azt is el veszté.

Azért mikoron mind húsa és mind reménsége el vészett volna,
először elálmélkodék, és annak utána magát megbátorítván
imígyen ugata:

- Nem vala módja, fakó, az te kívánságodnak, igaz elég vala az
ami nálad vala, ha bolond nem léssz vala, mostan pedig immár
semmid nincsen.

Értelme.

Az eben az telhetetlen embert érti,

Ki, mert sokat kíván, a keveset is elveszti,

És minden dolgába útját eltéveszti.

Az oroszlánról és egyéb vadakról

Az oroszlán a juhhal és egyebekkel meg szerződék, hogy vadászni mennének, és amit foghatnának, közös lenne.

Fogának azért egy szarvast, részre metélik, hogy mindenik fel venné az ő részét, mint a szerződés vala.

Az oroszlán pedig neki fogott ordítani:

- Enyém egyik része, mert méltóságos vagyok, az másik is enyém, mert erősebb vagyok, és miért hogy a szarvas után többet futottam, a harmadikat is magamnak tulajdonítom, és ha a negyedik részét ide nem engeditek, megbomlik a barátság.

Ezt a társai, hogy hallották, üressen és vesztég-hallgatással menének el onnét.

Értelme.

Társaságba hatalmassal ha ki jár,
Amit kapnak, részt abból hiába vár,
Mert az hatalmas erős, mint a kő vár.

A farkasról és a daruról

Mikoron a farkas bárányt ennék, a teteme, történetszerint, torkába akada. Keres, kér segítséget, de nem segíti senki.

Mindenek azt mondják, hogy mit torkosságával keresett, meg lelte. Végre sok hízelkedő beszéddel reá bírta a darut, hogy az ő hosszú nyakát torkába nyújtana, és a tetemet ki venné.

Mikoron pedig a daru ki vette volna, és a jutalmat kérte, meg csúfolá őtet, mondván:

- Éktelen, menj el előlem, meg sem elégedtél-e vele, hogy élsz, nekem köszönjed azt, mert ha akarom vala, a nyakadat ketté haraphattam volna, mikoron az torkomba bocsátád.

Értelme.

Ha valamit valaki hálátlannal téssen,
Mint a darunak, munkája héjába léssen,
Mert jóért jót ember mostan ritkán vészen.

A parasztról és a kígyóról

Egy paraszt ember egy kígyót talál a hóba, a hideg miatt megmerevedve, haza vivé, és tűzhely mellé tévé.

A kígyó a tűznek melegségétől erejét és mérgét vissza nyeré, és annak utána, mikoron az ember a közelében volt, utánakapott, hogy megmarja.

A parasztember botját fel kapván, mind beszéddel, s mind verességgel panaszoja vala neki ez bosszúságot, hogy imígyen hálálná-e meg neki a jó tételt? Avagy meg akarná-e azt ölni, aki neki életit vissza adta volna?

Értelme.

Történik gyakorta, hogy kinek ember javát akarta,
Attól gonoszt vegyen, mert ez világ így megyen,
Hogy a gonoszságnak benne helye legyen.

A vadkanról és a számarról

Mikoron a rest számar megneveté a vadkant, amaz bosszankodván kezdé fogát csikorgatni, és mond vala neki:

- Jól, lehet te tunya számar, minden veszélyt érdemelnél, de ha te méltó vagy is a büntetésre, én méltatlan, ki téged megbüntesselek, neved bátor, bízván a te számai voltodért.

Értelme.

Ha valakin hitvánság bosszúságot teszen,
Mikor el szenved, dicséretet veszen,
És amaz annyival utálatosb leszen.

A keselyűről és a csókáról

Mikoron a keselyű egy csigát talált volna, sem erejével, sem tudományával nem veheti vala ki belőle a húsát.

Oda mene az csóka, tanácsot ada neki, hogy ha fel repüllne, onnét bocsátná egy köre, és az megtörnék.

Azzonközben pedig a csóka a földön marada, várva, hogy levesse, és mikoron le vetette volna, meg törék, ki essék belőle a csiga, melyet a csóka fel ragada, és megéve mindjárást.

Értelme.

Mindenek tanácsát eszedbe ne vegyed,
Mert válik ki mondja, hogy ő hasznát tegyed,
Ugyan azon hozzád osztán huszonnegyed.

A hollóról és a rókáról

A holló valami hús falatot felkapván kezdé az ágon vele csergeni.

Hozzá mene a róka, és mondá neki:

- Hallottam vala gyakorta, hogy hamis volna a hír, de mostan látom, hogy igaz, mert azt mondják vala, hogy a szuroknál feketébb volnál, de mostan látom, hogy fehérebb vagy a hónál. Hogyha a szavad is ilyen szép, mint temagad, bizony minden madaraknak királyné asszonyának merlek mondani.

E hízelkedésre a holló énekelni akara. És az hús ki esék szájából, melyet a róka nagy kacagással fel kapa és meg éve.

Értelme.

Sokan, kik dicséretet emberektől kívánnak,
A hízelkedőktől károkkal megválnak,
A varjú szép fehér, de a róka álnok.

Az agg oroszlánról

Az oroszlán, mikoron magát bírná, az ő kegyetlenségével sok ellenséget szerzett vala magának, de vénségének idején neki is ugyanolyan mértékkel mérének a vadak, mellyel ő mért vala azelőtt.

A vadkan fogával, a bak szarvával öklöldezik vala, sőt még a számar is lábbal rúgja vala őtet. És egy barátja sem akart rajta segíteni, akikkel jól volt azelőtt.

Értelme.

Ember mikor magát bírja, ha kegyetlenkedik,
Fordul a szerencse, neki minden ellenkedik,
Még kinek jó volt is, segíteni nem hirtelenkedik.

Az ebről és a szamárról

Az eb, mikoron mind urának, mind a háznépének hízelkednék, jól tartják vala ötét, melyet mikoron a szamár látna, felfohászko-dék, kezdé bänni az ő szerencsáját, hogy az eb jobban laknék játéka után, mint ő nagy munkája után.

És gondolá magában, ha (úgy mond) a hízelkedésnek ilyen jutalma vagyon, tehát én is kezdem magamat arra fogni.

Mikoron egyszer az ura haza jöve, megkísérelte utánozni a dolgot, elejébe futa urának, kezdé rá szökni. És az ura üvölteni kezdett. A szolgák elő futának, és az éktelen számárt jól meg pálcázták.

Értelme.

Valaki magát oly dologba foglalja,
Melyet természete semmiképpen nem vallja,
Azt a cserpálca, mint a számárt, meg huallja.

Az oroszlánról és az egérről

Mikoron az oroszlán hévsége és futása miatt megfáradott volna, egy terebélyes fa árnyékában nyugszik vala.

Az egerek, hogy hátán átfutának, felserkene, a sok a közül egyet megfoga közülük. Ez szegény fogoly kezdé könyörögni, hogy ő méltatlan volna, kire az oroszlánnak meg kellene haragodni.

Az oroszlán is gondolá magába, hogy semmi dicséret nem volna benne, ha ilyen kis férget megölne, elbocsátá azért.

És nem sok idővel annak utána, mikor az oroszlán a hegye-ken jára, a csapdába esék, ordítani kezdett.

És midőn olyan nyomorúan kiáltana, meghallá az egér, megismeré szavát, oda futa, és a csapda kötelét elrágá, és az oroszlánt megszabadítá.

Értelme.

Jó a kegyelmesség, mert vele a segítség,
Mint itt a kicsinység lőtt nagynak mentség,
Mikor az ellenség jelen volt mint ínség.

A fecskéről

Mikoron a lenmagot kezdték volna vetni, a fecske kezdé mondani a több madaraknak, hogy hordanak el a magot, mert abból lenne a len, miből aztán nekik megfogásokra való szerszámot csinálnának.

Amazok meg neveték mint bolondot.

A fecske, mikor a len megért volna, el hagyá a madarakat, és kezdé az emberek házába lakni.

Annak utána a lenből a több madaraknak hálót és csapdát csinálnának, és kezdék őket azokkal fogdosni.

Értelme.

Vannak, kiknek mikor jó tanácsot adnak,
Miért hogy bolondok, tőle meg futamnak,
És ez után az kárba torkiglan maradnak.